

Szerkesztői szállítás:

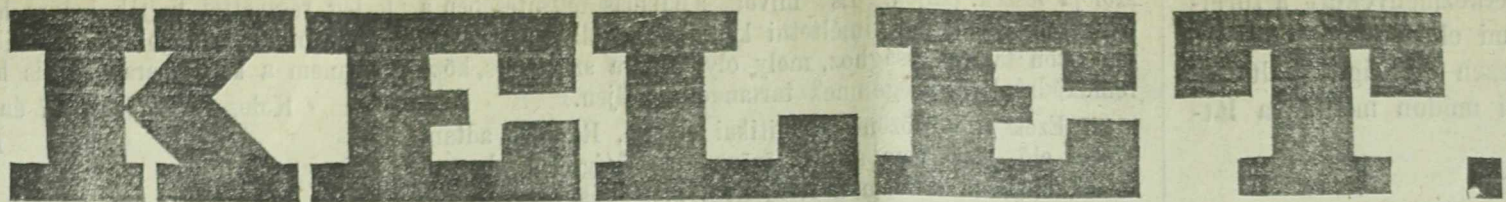
Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes czikket díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.
Haasensteint és Voglert) (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-té 9 szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre	12 frt.	Negyedévre	3 frt.
Félévre	6 frt.	Egy órá	1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Kolozsvártt, márcz. 8. délkán.

(Sz.) Igazságot kérünk az igazságyértől! Az erdély-részi sajtó nevében kérjük azt, s hisszük, hogy egyik tisztelt lapársunk sem hazudtolja meg e kérelmünket.

Köztudomású dolog, hogy az erdélyi részekben még mindig az 1852-diki sajtótörvények vannak érvényben s az előleges cenzura, melyre a pesti s egyáltalán Királyhágón-túli lapok oly humoros nyugodtsággal tekintenek vissza, nálunk még mindig virágzik. Csak most olvashatók a lapokban is, hogy az előleges cenzura Brassóban egy oly nyomtatványból (pör-kivonat) törlött ki több részletet, mely a „Pester Lloyd“-ban egész terjedelmében megjelent már, s legutóbb a helybeli rendőrigazgatóságtól kiadónk nyomdája is rendeletet vett, hogy felelősség terhe alatt addig a nála nyomtatott lapokat kiadni ne merészelje, míg a szerkesztők sajtókezü aláírásával hitelesített kefelelyomatokra a rendőrség az exequatort meg nem adja.

Ez utóbbi rendelet ellen semmi szavunk sem lehet; a fennálló törvény §§-ai jogot adnak erre rendőrségünknek, sőt kötelességévé is teszik ez eljárást, s mi csak köszönettel tartozunk neki, hogy a „Kelet“ harmadfél hónapos eddigi életében legalább s mint halljuk évek hosszú során át szemet hunyt e nem tudjuk hányadik §-ra.

Mondjuk: e rendőri — ugyan nem tudjuk, hogy épen most mi által indokolt — intézkedés jogosultságát elismerjük, de azt sehogys tudjuk belátni, hogy magának ama törvénynek, mely a rendőrségnek ilyes jogot ad, mily alapos ok indokolja ma már fenntartatását?

A sajtó szabadságának elvét hála a szabad eszmék érvényre jutásának, talán egy-két setétség-barát kivételével, nálunk sem vonja senki kétségbe. Mert az egyéni szabadság, a személyi méltóság természetesen corollariuma: a szóban, írásban, képben való szabad nyilatkozhatóság, a sajtó terményeiért a szerző és kiadó tartozván aztán a törvény sorompói előtt helyt állani. És épen a lapoknál, hol a felelős szerkesztő előre kezesül jelenti magát minden eshető törvény-sértésre nézve: rendkívüli esetek kivételével, csak az lehet az előleges cenzura mellett, kinek leplezgetni valói vannak.

Jól tudjuk, hogy ép ama „rendkívüli esetek...“ voltak az indok, mely egyidőre még ama törvény fentartása mellett szólott, de a ki az erdélyrészi viszonyokat, hangulatot és napi sajtót csak egy hónapig is figyelemmel kíséri: lehetetlen el nem ősmernie, hogy itt semmi erőszakos ovakodásra intő „rendkívüli esetek...“ fenn nem forognak, valamint az ellen is bátran sikra mernénk bárkivel szállani, hogy kormányunknak valami leplezgetni valói volnának!

S épen ezért, mert ez erős meggyőződésünk, s mert követeljük magunk és a sajtó részére azt a független szabadságot, melylyel szent István birodalmának minden polgára bir: kérjük őszintén, leplezetlenül az igazságot igazsággyérünkől. Kérjük, hogy a minden önértékes íróra nézve szégyenletes elő-cenzurát s egyáltalán az 1852-diki sajtótörvényt törölje el az erdélyi részekben is ép úgy, mint eltörülte az anyaországban; kérjük annyival is inkább, mert csakugyan méltánytalan igazságtalanság, hogy az ország egyik részének polgárai és épen a sajtó képviselői a bünygyi kereset, a polgári jogok vesztésének Damokles kardja alatt álljanak folyton-folyvást oly netaláni vétségekért, melyek az ország másik részében csak is esküdtszékileg büntethetők; kérjük a szellemi nagykorosítást az erdély-részi sajtó számára, melyet töle megvonni senkinek hatalmában nem áll.

Az egyéni szabadság, az írói méltóság, az Unió keresztültvitelének nevében kérjük ezt!

S maga t. igazsággyérünk többszörösen reményt nyújtott, hogy e kérdés nem marad meghallgatatlannul. Ha jól emlékszünk, az országgyűlésben, egy interpellációra adott válaszában ily irányu ígéretet tőn s most két éve rendeletet is adott Maros-Vásárhely városának (mint a k. itélő tábla székhelyének), hogy az esküdtszéki tagokat összeírva, kisorsolva, terjeszse fel hozzá. A fölterjesztés meg is történt, de az ügy azóta aluszik, mert talán remélhetjük, hogy meghalni: „nem halt meg a leányzó...“

És mi ősmernye kormányunkat, ősmernye igazsággyérünk eddigi működését: teljes bizalommal vagyunk, hogy a leányzó a legrövidebb idő alatt — föl is ébred!*)

*) S még egy csekélynek látszó, de igen lényeges argumentum. Postánk este 6 órakor zárul. Lapjaink — a posta-járás követ-

A bíróságok szervezéséről.

II.

(—ggg.—) Jelenlegi törvénykezési állapotunk nem olyan, mely az igazságszolgáltatás legszigorubb követelményeinek megfelelne. Sőt határozottan ki van kiáltva gyarlónak. A „delendam esse censeo“ naponta hangzik a hírlapokban, úgy, mint a magánélet körében, s a mi in specie az erdélyi törvénykezési állapotot illeti, arról a kolozsvári ügyvédi egyesület a bíróságok szervezése tárgyában igazsággyeminister úrhoz intézett felterjesztésében kereken kimondta, hogy „silány és tarthatlan.“ A mostani bíróságok perhorrescalása mondhatni mindennapivá kezd válni, s az illető közegek példás türelemmel hallgatják, hogyan küldik őket illetékes és illetéktelen bírálók is oda, a hol a bors terem. Az unisono minden oldalról hangzó vádak mintegy hallgatóságos beismeréssel erősítettnek meg, s ma-holnap a kalitkába zárt szajkó is azt fogja recsegtetni, hogy törvénykezési állapotunk silány és tarthatlan.

Ezen korholási áramlat tulcsapongásai ellenében a sajtó terén egyetlen szózat mert emelkedni egy közelebről megjelent röpiratban, melynek teljes czime alább olvasható,**) de ez is csak mellékesen érinti ezt a röpirat fő tárgya mellett, s e szózat is csak az anonymitas spanyolfala mögül int, hogy óvakodjunk a tulzástól; mi több e röpirat névtelen szerzője maga is elfogulatlanul s nem egyoldalulag törekszik ugyan megvizsgálni a helyzetet, tekintetbe kívánja vétetni azon nehézségeket, melyekkel az átmeneti években meg kellett küzdeni, s tán sikerült is neki a mostani bíróságok becsületének megmentésére egy-két igazsággal szolgálni, de maga is el nem odázható szükség gyanánt fogadja el az első foku kir. bíróságok mielőbbi szervezését, s a mostani bíróságokról mintegy csak azt vitatja, hogy azok nem oly szervezhetlen rosszak, mikép az azoktól való menekülés kedvéért az új szervezést türelmetlenül elsietni kellene vagy szabad lenne.

Nem kívánunk védbeszédet mondani mostani törvénykezési állapotunk mellett. Mi csak azt kívánjuk constátálni, hogy a közvélemény — meglehet, semmi enyhítő körülményt se véve tekintetbe — a mostani bíróságokat határozottan elítélte, hogy ne mondjuk: üldözőbe vette.

Ez tény, s ez már magában elég arra, hogy a helyzet tarthatlanná, az új szervezés szükségé sürgőssé váljék.

Tudtunkkal igazsággyeminister úr el is van határozva, hogy az első foku kir. bíróságok szervezését még e folyó évben eszközölje, s így nem lehet oka senkinek is a felett panaszkodni, hogy ezt a ki nem elégitő törvénykezési állapotot még sokáig nyakunkon hagyni szándékoznak.

De midőn egy szervezet rendszerével együtt eldobatik, kell hogy a másik, a jobb és életrevalóbb oly módon tétessék helyébe, nehogy rövid idő múlva a rosszul előkészített viszonyok nehézségei közt csak pillanatra is fennakadjon, s az elégedetlenség — kik mindig lesznek — alkalmuk legyen előkezdeni a mostani nótát.

Azon új törvénykezési állapotnak, melyet most teremteni akarunk, létele és jövője függ nemcsak attól, hogy minő elvek szerint, hanem attól is, hogy minő idevonatkozó viszonyok közt léptetjük életbe, s ha a tér még nem volna előkészítve, ha a szervezés ezúttal csak experimentatív tapogatózással lenne eszközölhető, akkor némuljon el a türelmetlenség, s álljon elő az eszély higgadtan megfontolni: vajjon nem lenne-e okosabb feloldani az igazsággyeminister urat azon ígérete alól, misze-

keztében — nyakra-főre alig készülhetnek el ez időre, már pedig, ha elkésznek a 6 órai posta-zárástól: az erdélyi részek csak 24 órával később kaphatják meg azokat, melyeknek aztán másnap éji 11 óráig kell várakozniuk a tova-szállításra. Miután pedig a rendőri rendelet szerint a lapot postára tenni addig nem szabad, míg a rendőrség a cenzurát el nem végzi: lapjaink az az napi postáról való lemaradása sajnos kihatásban van. Különböz kérik t. fővárosi lapársainkat ügyünk felkarolására.

Szerk.

*) Az erdélyi bíróságok szervezéséről, tekintettel az országgyűlési 25-ös bizottság tervezetere s a kolozsvári ügyvédi egyesület fölterjesztésére, 1871. Pesten Hartleben és társa, Kolozsvártt Demjén László bizománya.

rint az első foku kir. bíróságok még ez évben szervezve lesznek!?

Részünkről e nevezetes, életbevágó reformnak gyakorlati kivitelére a tért mindenestre egy előkészítve éhajtánók, hogy abban az organicus ország-szervezés egyik definitív, jól végzett alkotását üdvözölhessük, s fájdalom, úgy áll a dolog, hogy az új bíróságok most czélbavett szervezésével aligha nem oly munkához fogunk, a melyet egy-két év múlva részben legalább elől kellend kezdenünk, ha makacsul ragaszkodunk ahhoz, hogy e szervezés okvetlen még ez évben végrehajtsassék.

Igaza van Simon Elek úrnak, s mely indítványát elfogadja, Kolozsmegye bizottmányának, ha kijelenti, hogy:

a bíróságok szervezésének párhuzamosan s egyidejűleg kellene megtörténnie a megyerendezéssel;

a birói területek kikerekítése, a törvényhatóságok mostani absurd földirati alakjának szabályozása nélkül anomalia;

ha a mennyi ága az igazgatásnak, ép annyiféle s egymással egyáltalában öszhangzásba nem hozott kerületre osztatik az ország területe, ez végre is oly neme az országszervezésnek, mely zürzavarra vezet; és

a mit most építünk e téren, rövid idő múlva, t. i. a megyerendezés s a politikai új felosztás alkalmával, meg nem állhat, lényeges módosítás alá kell hogy jöjjon, s így csak tökéletlen provisorium az, a mit ezúttal alkothatunk.

Mindez oly kézzelfogható, hogy alig találunk ellenében egy halvány argumentumot, mely azzal biztathatna, hogy ezen napirendre kitűzött munkával nem fogjuk compromittálni a magyar országgyűlés és kormány szervezési képessége iránti jobb hitet.

Imé, a helyzet tarthatlanná van téve, de — mondjuk ki az igazat! — több gond fordítottat arra, hogy azzá tétessék a jelenlegi törvénykezési állapot elleni kifakadások által, mintsem arra, hogy annak jobbal való alapos és végleges felcserélésére a tér tervszerűleg előkészítettessék!

A meglevőt megingatjuk, eldobjuk, s itt is, ott is neki indulunk végre a szervezési munkálatnak; de az egyöntetűség nem biztosítható, mert oly dolgok, mik másokkal szoros kapcsolatban állanak, elvontan vétetnek fel zaklató kíváncsalom kielégítése végett. Szervezünk, hogy újból szervezni kénytelenítettünk. S e rendszer mellett unokáinkra marad a nagy feladat befejezése, ha ugyan Európa új dictatorai kegyesek lesznek nekünk időhaladékot engedni, hogy függetlenségünk biztosítása végett gyakorlatibb rendszerhez folyamodjunk.

Imé, vannak nekünk külön közigazgatási, külön pénzügyi, külön katonai, külön nevelésügyi stb. kerületeink; a mennyi, annyiféle; a hovátartozandóság kérdésével nemhogy a nép tisztában lenne, de a miveltség magasabb fokán álló egyének, sőt maguk a hivatalok is egymással szemben alig képesek azt evidentiában tartani.

És most osszuk fel az országot még külön igazságszolgáltatási fő- és alkerületekre, melyek megint keresztül-kasul mennek amazokon!

Valóban lehetetlen nem üdvözölnünk Kolozsmegye bizottmányát, hogy ezen zürzavarra vezető irány ellenében felszólal, s feliratában a megyerendezés s politikai felosztás haladéktalan napirendre tűzése végett felirati jogával élni kívánt.

S ha már így áll a dolog, mindenestre tanácsos lenne a bíróságok szervezésének még ez évbeni keresztültviteléről lemondani.

Mondassék ki, hogy az első foku kir. bíróságok szervezése a megyerendezéssel s a politikai felosztással egyidejűleg 1872-ben okvetlen keresztül fog vitetni, s egyúttal haladéktalanul tétessenek meg a szükséges előkészítő intézkedések mindkét irányban!

Mi más expedienst nem látunk arra, hogy ezen súlyos helyzetből, melybe e kérdéssel jutottunk, magunkat gyakorlati sikerrel kivághassuk.

Ellenben, ha nem szűnünk meg sarkallni az igazsággyeministert, hogy okvetlen és minden te-

kintetét félretéve, szervezze azonnal a bíróságokat, ám legyenek felelősek a következményekért a türelmetlenül szervezni kívánók; mi előre lemondunk arról a szép reményről, hogy ezen igazságszolgáltatási reform-kérdésünket gyakorlati módon megoldva láthassuk.

BELFÖLD.

Eötvös-émlék.

Örömmel nyitunk tért az alábbi levélnek, fölhevásnak és névjegyzéknek, mely az erdélyi részek legméltóbb Eötvös-émlék ünnepélyének leírását adja. Vajha minél szélesebb körben nyerje elterjedést az emlék-ünnepélyek ilyeszerű megülvése, mely méltó párja gr. Pejacsevich általunk is említett nemes adományának. De szóljanak a tények:

Tisztelt Szerkesztő ur! Tövis m. városa febr. hó 13-án fizette le hazánk nagy fia, b. Eötvös József, cultusminister iránt a tisztelet adóját.

A város népessége vallás különbség nélkül sereglett először a rom. cath. onnan az ev. ref. templomba, mindkét helyt egy-egy rövid beszéd és gyászima tartatott a tudomány és nevelés bajnoka fölött.

Ugyanezen alkalommal indítványba hozott, hogy aláírási ív bocsáttassék ki, melyet s az aláírt összeget, 34 o. é. frtot az adakozók felszólítása nyomán, az alólírt szolgabírói hivatal azon kérésével küldi be a t. Szerkesztő urhoz, hogy legyen szives a felszólítást s az adakozók neveit lapjában közzétenni s a fenírt 34 frtöt illető helyre elküldeni.*)

Maradván a t. Szerkesztő urnak hazafi szolgája Horváth József, segéd-szolgabíró.

„Eszmék magvával vetéd be a világot.“
Beranger.

A dicső francia nemzet nagy költőjének szavait idézzük, hogy méltó legyen a férfiuhoz, kiről e sorokban emlékezünk. A nemzet gyászának világra szóló keserve mélyen meghatotta lelkünket a megdöbbentő valósággá vált hirre, hogy európai nagyjaink egyik legnevezetesebb embere, a költő, a tudós, a publicista, b. Eötvös József vallás- és közoktatási minister, a magyar-tudós-társaság elnöke, a nemzetünk átalakulás korszakában oly érdemleges szerepet vitt békeembere nincs többé! A veszteség a magyar nemzetet ugyan, de az összes mivelte világ osztja fájalmunkát!

Mi e perczen nem tudjuk rendbeszedni gondolatunkat e nagy eszmékre szolgáló gyászos alkalomból. A nagy halott a halhatatlanság. A nemzet elhatározta már is az utókor előtt ércz-szoborban láthatóvá tenni azt, kiezredéveken át fog élni szíveinkben. Ehez minden magyarnak joga és kötelessége járulni! E szoborra adózzunk filléreinkkel, hogy öntudatunk önértetes jutalmára méltók lehessünk! Adjunk kifejezést nemzeti érettségünknek. Irjunk pár filért neveink után!

Adakoztak: Tövis közönsége 10 ft. Lechner László 5 ft. Gruzda Domokos 1 ft. Joksmán Nándor 5 ft. Vass Miklós 2 ft. Baló Samu 2 ft. Pál László 1 ft. Molnár József 1 ft. Horváth József 2 ft. Márton Ferencz 1 ft. Lukács József 1 ft. Braun József 1 ft. Dávid Salamon 1 ft. Marián Owczársz 25 kr. Kertész Frigyes 25 kr. Károly Frigyes 50 kr. Összesen 34 frt.

Dr. Pauler Tivadar program-beszédéből.

(Vége.)

Valósítva látjuk ezt századok óta protestans atyáinkfiainál, valósítva a görög keletieknek kezdeményezve a kath. autonómiában, mely páratlan tény történetünkben, ha szerencsésen megoldatnék, új aerát nyitna ezen egyház történetében.

Nagyok az érdekek, melyek e kérdéshez szövetnek, nemcsak vallásérkölesi, hanem állami szempontból is. Szerencsés megoldásuk befolyással lesz, nemcsak egyesek lelki ismételére, hanem azon szoros viszonyról fgya, melyben főképp nálunk a vallás és nemzetiségi kérdések állanak, hazánk belnyugalmára is. (Helyes.)

Midőn én a felekezetteknek önállóságát belügyeikre nézve készséggel elismerem, midőn a régi hagyományoknak szószólója lenni nem akarok; más részről az államnak főfelügyeleti jogát minden vallásfelekezet körül teljesen igazoltnak tartom. Mert az államnak feladata a jog-eszme valósitása és neki az igazságot érvényesíteni mindenhol és mindenha kötelessége. All ez főképpen hazánkban, mert különböző nemzetiségek laknak benne, kik a polgári élet és szabadság minden áldásaiban egyaránt részesülnek, főleg mióta az utolsó törvényhozás az izraelitákat is ezen jogokkal ellátta. (Helyeslés.)

Jelszavam tehát: megadni minden vallásfelekezetnek, a mi a vallásfelekezeté, de megadni az államnak is, a mi az államé! (Éljen!)

A vallásfelekezetek belügyeire nézve a szabadság, a kölcsönös viszonyokra nézve az egyenlőség, az állam irányában az igazság és törvényszerűség leendő vezérelvem, leendő irányoszmém. (Helyeslés.)

A főváros érdekeit oly szoros összeköttetésben látom az egész hazáéval, mint a szív egészségét a test épségével és ennél fogva én ezeknek összeütközhetőségét fel nem foghatom. Bátran ígérhetem tehát és bátran ígértem, hogy különösen a fővárosnak érdekeit, kívánságait teljes erőmmel, mint annak hálás fia és polgártársa védeni, oltalmazni és érvényesíteni fogom. (Éljen.)

Én a jognak embere vagyok. Harmincz éven tul hirdtettem annak elveit; ezek képezhetik e pályámon is a diadalt. Tudom, erős meggyőződés, hogy az országok e talpköven állanak, melynek megrendítésével megrendül a társadalom összes szervezete. A jog és igazság elvein alapuló haladásnak, oly haladásnak mely concret viszonyokra

*) A m. t. akadémiához küldendjük.

Szerk.

ügyel a nemzet sajátosságait tekintetbe veszi, mindenkor szószólója lesznek. (Éljen.) És mivel a haladás létesítésében a nép erejét lehetőleg kiméltetni kívánom, az államháztartásban azon takarékosághoz, mely oly annyira szükséges, közreműködni kötelességemnek tartandom. (Éljen.)

Ezek t. v. közönség politikai elveim, Röviden adtam ezeket elő, mert nem szavak özöne és bőségében, hanem tettek erejében találok a férfijellem biztosítékát. Közfértől a társadalom tetteket vár.

Örömmel fogom mindenkor visszaemlékezni ezen perczekre, melyekben alkalmam volt polgártársaim előtt politikai hitvallásomat nyilvánítani; büszkeséggel, hogy ha a bizalmat jövőre megnyerve, e szavakat beváltva, tetteimmel állok választóimmal szembe. És ha talán egyre vagy másra nézve az eszközök tekintetéből szét is ágaznak véleményeink, erősen meg vagyok győződve, hogy a célra mindnyájan egyetértünk. És e cél nem lehet más, mint hogy hazánkat nagygyá, boldoggá és virágzóvá tegyük. (Éljenzés.)

Erdélyi muzeum-egylet.

V. A pénztárnok jelentése.

(Vége.)

Megjegyzendő:

A „mérleg“ rovat 4-dik tétele alatt lévő „magán-könyvényekbeni“ összeg igaz, hogy 24,139 frt 51 kr, mint-hogy azonban már a mult évbeni számbavétel alkalmával, sajnosan kellett meggyőződni arról: hogy az irt összegből 8519 frt 51 kr. tökézt jövedelmi alapul venni nem lehet, tehát a „magán-könyvényekbeni“ összegből csak 15,620 frtot lehet alapnak tekinteni.

És így: I. A valóságos alaptőke áll:

1. Közhitel papirokban együtt 76,415 frt. 2. Kölcsönön lévő tökétkben: 104,210 frt. 3. Magán könyvénybeni tökétkben 15,620 frt. I. Az „alaptőkek“ főösszege 196,245 frt. Minthogy 1869. végén volt, az alaptőke 195,347 frt 50 kr. Az 1870-ben mevededett az „alaptőke“ 897 frt 50 krrel.

E. A főpénztár bevárandoja:

a) A 10. éves szakból, hátralék részvény díj 14,615 frt. b) Kölcsönön lévő tökétk hátralék kamataiból 2,216 frt 25 kr. c) Könyvényekbeni „alapítványokh.“ kamataiból 7268 frt 38 kr. d) Részletekben vissza várando, előlegből 550 frt. E. Bevárando főösszege 24,649 frt 63 kr.

A muzeumi pénztár II-dik főosztálya.

A „természettudományi díjalap.“

1. Az 1870-dik évre át jött volt: a) Magyar föld-hitel papirban 1000 frt. b) A főpénztárnál és Kisegítőben készpénz 232 frt 47 kr.

2. Az 1870-dik folyama alatt gyült: aa) A kisegítőbeni összeg kamatjából 9 frt 85 kr. bb) Az 1000 frt. föld-hitel papir kamatjából 55 frt. Ezen „alap“-nak van 1870. végén 1297 frt 32 kr.

A muzeumi pénztár III-dik főosztálya.

Az „építési arany alap“

1. Az 1870-dik évre át jött: a) Kikölcsönözve 5 db. könyvre 550 arany. b) Készletben természetben 42 arany.

2. Az 1870. folyama alatt gyült: aa) A főpénztár adományából 50 arany. bb) A kölcsönön lévő tökétk kamatjából 36 arany. cc) A kölcsön adott 100 aranyroli könyvényben 100 arany. Az 1870-diki összes bevétel 778 arany.

De kiadatván kölcsönre könyvény mellett 100 arany következőleg:

Az 1870. végén van könyvényekben 650 arany. Az 1870. végén van természetben 28 arany. Az 1870. végén ezen alap összes vagyona 678 darab arany.

Az eddig elősoroltak, tisztelt közgyűlés! az egyleti pénztárnak 1870-dik év végén állását mutatják.

Minthogy pedig ezen 1871-dik évi januarius 1-től mai napig azaz februarius 27-keig, bevételek és kiadások történtek: bátorvagyok előterjeszteni a következőket u. m.

I. Az 1870-dik évről 1871-re ájött: a) Készpénz ezüstben és bankóban együtt 2800 frt 63⁴/₁₀₀ kr. b) Készpénz gyült bé mai napig 2586 frt 31 kr. Tehát összes bevétel 5386 frt 94⁴/₁₀₀ kr.

II. De ki is adatott rendszeres fizetésekre, tökéstésre és utalványokra összesen kész pénzben: 4552 frt 77 kr.

Következőleg:

III. Mérlegezés után ki jön, hogy mai napon van a pénztárban. aa) Készpénz bankóban 812 frt 42⁴/₁₀₀ kr. bb) Készpénz ezüstben 21 frt 75 kr. Készpénz összeg 834 frt 17⁴/₁₀₀ kr.

Ezen készletben lévő 834 frt 17⁴/₁₀₀ krból 800 frt. az 1870. Szt.-Mihálytól folyamba indult félévre járó szállásbérre lévén fordítandó, csak is 34 frt 17⁴/₁₀₀ kr. marad rendelkezés alá. És ez valóban sajnos helyzet! melynek oka egyfelől az önkéntesen vállalt kötelezettségnek nem teljesítése, másfelől a részvétlenség és rozsz következtü halogatás.

Végre tisztelt közgyűlés! előterjesztem azt is, hogy az 1870-dik évvel kezdődő 5 éves új szakra, eddig elő csak is 62 (mond: hatvankét) részvényes tagja van muzeumunknak, kik közül 47 be is fizette első évre szolló részvénydíját, míg a többi csak kötelezvényét adta be.

Az elől jelölt 62 részvényes tagból, 44 Kolozsvár városában lakik. S ha utánna gondolok annak, hogy Kolozsvár városában a tanárok, lelkészek, orvosok, ügyvédek, irodalommal foglalkozók, felsőbb rendü hivatalnokok tekintélyes és tehetős polgároknak mily nagy száma van, s azok közül még is csak 44 tisztelt egyént érdekel, hazáknak e nevezetes intézete: lehetetlen, hogy fájó érzés ne fogja el lelkemet! E fájó érzést, azonban enyhíti azon

hit és remény: hogy az eddigi mulasztást, tetteleges meleg részvétellel fogják helyre hozni városunk tisztelt tagjai, s nem csak magoknak szerzik meg, az édes öntudatot, hanem a késő maradékot is hálára kötelezik.

Kolozsvárt, febr. 27-én 1871.

Bányai Vitális
muz. pénztárnok.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, mart. 7. 1870.

Elnök: Somssich Pál; jegyzők: Széll, Parcsetics. A kérvények és két interpellatio benyújtása után következik a napirend: a honvédelmi miniszterium költségvetése.

Harkányi Frigyes előadó olvassa a jelentést.

Helfy Ignác ellene; Benedek Gyula mellette szólnak.

Várad y Gábor a költségvetést elfogadja, azonban egy-két észrevételt tesz. Először a Ludovicenm ügyét említi fel; majd az előléptetési rendszerre tér át; végül fel-említi az 1848/9 rokkantak és özvegyeik s árváik nyugdíjaztatását.

Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint az 1848/9-ki honvédrokkantak, özvegyek és árvák segélyezésére 400,000 frt szavaztatik meg az idei költségvetésben. (Helyeslés balról.)

Pulszky Ágost: Várad y egyes állításai ellen polemizál, nagyon gyöngén.

Várad y Gábor szavainak elferdítése miatt a ház-szabályok értelmében folszólal.

Csanády Sándor nem fogadja el a költségvetést.

Gr. Anrassy Gyula honvédelmi miniszter nem régiben fejtven ki nézeteit a honvédséget illetőleg, most csak némely ellenvetésekre kíván felelni; furcsának találja, hogy a szélső bal emberei nagyhatalmi politikát sürgetnek, s mégis sem „egy ujonczot, sem egy krajczárt“ soha meg nem szavaznak. (Derűtség.) Ludovicenmra nézve elismeri, hogy a tárgyalások ez intézet eredeti céljára való alkalmazását illetőleg soká tartanak, de ez a dolog természetéből foly, s 1805 óta — midőn az intézet alapított, — 1860-ig szintén azon állapotban volt, mint most, ez pedig mégis csak hosszabb idő; egyébkint jelentheti, hogy az intézet az újabb megállapodások szerint honvédségi célokra fog nasználatni, s nem sokára összejön a honvédség és közös hadsereg részéről egy commissio, mely a most ott ápolott betegek elhelyezéséről lesz hivitva gondoskodni. (Helyeslés.)

Várad y Gábor a ministerium működésének második árnyoldalaképp felhozta a katonai büntető törvény hiányait, ilyen már beterjesztetett az igazságügyminiszter által a min. tanácsnak, de nem fogadtatott el, a tractatusok azonban e tárgyban folynak. — A műszaki csapatok iránti nézete ismeretes a ház előtt, most sem mondhat egyebet, de azon reményének ad kifejezést, hogy többször lesz alkalma a ház bőkezűségét a honvédség harczképesítése céljából igénybe venni. Az előléptetési szabályokat illetőleg nem oszthatja azon nézetet, hogy már a hadnagyok is törzskari vizsgára legyenek képesítve, mert erre példát egy államban sem lát s nem is tartja e saltust czéiserűnek, mert a pálya mindeukire egyképp áll nyitva, s a protectionnak — tudtával — itt szerepe nincs, és ha van elégedetlenség, annak oka másutt, az önmagának való tulbecsülésében keresendő.

A mi a 48-diki rokkant honvédek és honvéd-özvegyek segélyezését illeti, belátta a kormány, hogy a privat adakozásokból e célra nem folyt be elegendő összeg, és azért más módrol gondoskodott, ez pedig az, hogy az évenként jótékony célra eszközölhető sorsjátékokat az idén e célra kívánja fordítani. (Helyeslés.)

(Polyt. következik.)

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, márcz. 8.

(s.) Franciaországból, mely még mindig a külpolitikai érdekeltség központja, oly symptomákról értesít a távsodrony, melyek a fél éves harc folytán meglazult köz- és magán viszonyok gyors megszilárdulása iránti reményeket képesek nem csekély mérvben megintgatni. A mily nehéz feladatot oldott meg Thiers a béke megkötése által, ép oly nehéz munka vár reá s társaira a nemcsak a lezajlott vihar pusztításai, hanem még a 18 évi demoralisáló caesarismus által előidézett pénzügyi zavar, egy szóval az francia közállapotok orvoslása tekintetében. S a munka annál sürgősb, annál nehezebb, mivel az ellenséges invasio megszüntetése a hallatlan terhek alatt görnyedező, elkeseredett tömegben a pártüzelmek termékeny talajra fognak találni.

A pártszenvedélyek első fellobbanását, mely a nemzetgyűlésben a volt bordeauxi delegált kormány, Gambetta és társainak vád alá helyezésére irányult indítványban nyilvánult, csakhamar újabb és már tetteleges pártviszály követte. Mint legutóbbi magántáviratunkból értesülünk, Párisban sikerült a veres republikánusoknak a tömeget tetteleges ellenszegülésre feltüzelní a kormány ellen. Alig, hogy a német csapatok kivonultak a városból, veres összeütközésre került a dolog a nemzetőrség s a fölizgatott tömeg között. A harc színhelye Batignolles nevű külváros volt, s egyelőre semmi biztosat sem tudunk sem az összeütközés részleteiről, sem annak okáról. Valószínű azonban, hogy a küzdelemre egy rendelet adott legközelebbi okot, mely meghagyta, hogy a Belleville és La Chapelle-ban találandó fegyverek szolgáltatassanak ki. A párisi kormány szükségesnek látta megszorítani a helyőrség számát, s azért Bordeauxból táviratilag több ezred rendeltetett Párisba.

Nem csoda tehát, hogy a nemzetgyűlés székhelyé, ellentétben a korábbi szándéklatokkal, nem Párisba, hanem Versaillesba fogna áttétni.

A németek már a párisi erődökből is megkezdtek a kivonulást s az erődök valószínűleg ma már hivatalosan át fognak adatni a francia hatóságoknak.

A nemzetgyűlés f. hó 5-ki ülésében érdekes intermezzo történt. Duquing képviselő ugyanis azt indítványozta, hogy szavazzassék köszönet Anglia és Belgium lakosságának. Az „Anglia” szónál azonban nagy zaj és gunyos kacaj támadt, s az indítvány úgy látszik nem fogadtatott el. Ugyanezen ülésben egy képviselő azt hozta indítványba, hogy a kormány jelöljön ki 100,000 hektár legjobb talaju földet Algírban, azon elsassiak és lotharingiaknak, kik francziák akarnak maradni ezenül is. Az indítvány véleményezés végett egy bizottmányt adattott ki.

A németek kivonulása Párisból, mint egyik angol lap értesül, nem történt minden zavarnélkül. Amint ugyanis a német csapatok kivonulában voltak, az utolsó lovas osztályt fűtyöléssel, pisszegéssel és szidalmakkal kísérte a tömeg, sőt még egy lövés is történt a párisiak részéről, mire a lovasok visszafordultak, minek következtében a tömeg, — mely e gyermekes demonstrációval Páris méltóságteljes magatartásán csorbát ejtett, — megugrott.

Valamint a német hadak kivonulása Franciaországból, úgy a Németországban levő francia hadifoglyok hazatérése is teljes folyamatban van.

Németországban javában folynak most a választások a birodalmi gyűlés számára. Eddigél a conservatívek és ultramontánok vannak többségben s ez fölötté szomorú jel. Az eddigi választásokról következő híreket kaptunk:

Königsberg- és Stettinben a haladó párt, Nürnbergben a nemzeti-szabadelvű párt, Hannoverben a partikularisták lettek győztesek. — Köln, Düren, Süllich és Crefeldben az ultramontánok győztek, Boroszlóban a haladó párt lett diadalmas. Általán attól tartanak, hogy a birodalomban erős ultramontán-feudalis többség lesz.

Az angol parlamentben érdekes vitának nézünk elébe. Mint egy tegnapi londoni távirat jelenti, az alsóházban Disraeli holnapra interpellatiót jelent be azírnt: van-e a kormánynak tudomása arról, hogy a múlt évben Orosz- és Poroszország között a porosz-francia háborúra vonatkozólag szerződés kötöttet, és hogy volt-e arról értesülve akkor, midőn a Bismarckkal való tanácskozás végett Russel lordot Versaillesba küldé?

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, márcz. 9. 10 ó. 20 p. d. e.
Érkezett: márcz. 9. 11 ó. 45 p. d. e.

Bismarck gróf jelenleg már Mainczban van.

A német császár e hó 15-én Berlinbe váratik.

A német parlament e hó 21-én nyitattik meg.

A francia kormány legelső teendői közé számítja a takarékoságot életbe léptetni.

A francia középtengeri flotta leszerelítetik és elrendeltetett, hogy ágyunaszádokká alakíttassék át.

A vártüzéri eszközök a fegyvertárakba tételnek el.

A szállító hajók elkészültek arra, hogy 10000 katonát Algiriába vigyenek.

A constituenteban minden osztály ellenzi Favre indítványát, hogy Párisba menjen ülésezni.

Gladstone a hozzá intézett interpellációra azt felelte, hogy ő az orosz-porosz szövetség lételéről semmit sem tud.

NAPI HIREK.

— Király ő Felsége 200 o. é. frtot ajándékozott a sajo-petrii gör. kath. egyházközség iskolájának belfölse-relésére.

— A „Magyar Polgár” tegnapi számának szétküldését a helybeli rendőrség nem engedte meg, azonban korántsem valamely világrendítő cikki miatt, hanem mivel a „M. P.” szerkesztője megtagadta a rendőrségtől ujabban megrendelt és az 1852. máj. 27-diki sajtórendtartási nyiltparancs § 3-a által meghatározott föltételek betöltését, illetőleg a präventiv cenzurára beküldendő kefelenyomat sajátkezü aláírását. Lapunk ugyanazon száma idején megjelent, miután mi nem tartók magunkat illetékeseknek arra, hogy egy főnálló törvény szabványai alól magunkat önhatalmilag dispensáljuk s ennek következtében szerkesztőnk alá is írta a cenzurai példányt. Magát a törvényt — mint mai első cikkünk tanúsítja — mi sem helyeseljük, de míg törvény: respectáljuk. S épen egy ellenzéki lap szerkesztőjétől, ki oly nagy garral szokott pártunkkal szemben a jogra, a törvényre hivatkozni, megvartuk volna a — bár helytelen — de létező törvény tiszteletben tartását. Vagy talán rendőrségünket avagy épen saját magát tartja a „M. P.” azon forumnak, mely törvényeket változtathat? Minek menjünk a kéményen a házba, mikor az ajtót is megtalálhatjuk?

— A szász universitás márcz. 4-diki ülésében a gazdasági és birtok kérdések töltötték be az idő legnagyobb részét. Megválasztott továbbá azon 5-ös bizottság, mely javaslatot készít a fogarasi uradalom visszaváltása iránt, Bruckner V. Breneberg Gy. Schneider K. Klockner Mór és Macellaria J. személyében. Az elnök egyszersmind bejelenté, hogy a municipális bizottság elkészült munkálataival, mely kinyomatra már szét is adatott a tagok közt.

— A kolozsmonostori magyar királyi gazdasági tanintézetben a folyó évi félévi vizsgák a következő sorozatban fognak megtartatni: Márcz 13. Az erdészettanból, 15. A növénytermelésből, 16. Az Állattanból, 18. A Menyiségtanból, 20. A Vegytanból, 21. Természettanból, 23. Állattenyésztéstől, 24. Gazd. Erőműtauból. A vizsgák délelőtt 8—11 óráig, s délután 2—5 óráig tartanak.

— A színházról. Márczius 8-án Avoni jutalmául adatott Donizetti Dom Sebastianja. Ez opera nem bírja közönségünk tetszését; taval és idén gyéren látogatták a színházat, midőn előadásra került, pedig az ide előadás általában operai előadásaink legsikerültebbjei közé tartozik. Avoni még egyszer sem énekelt oly jól, mint Dom Sebastianban; Daray Károli mint Zaida kitűnő volt, Camoens pedig Marcell jobb szerepei közé tartozik. — Csak egyet kell megrónunk, t. i. a felvonás közök majdnem hosszabbra nyulnak mint maguk a felvonások. — Szombaton lesz a színházi jubileum első ünnepélye. — Jövő héten kedden pedig Kovács Gyula jutalmául Jósika Kálmán „A két jó barát” című drámája kerül színre. Kovács Gyula elősmert tehetsége fölment bennünket a külön ajánlattól.

— A pesti egyetemhez Dr. Hauszmann Ferencz neveztetett ki a hasonszervi gyógyászat tanszékére.

— Insurgens. Zalamegye utolsó insurgense Chinoray Antal mult hó 26-án 81 éves korában hunyt el Nagy-Kanizsán. Valaha Győrben harczolt a francziák ellen, az 1848-diki szabadságharczban részt vett s ezért fogságra s nyugdíja elvesztésére ítéltetett; a mai kormány ismét utalványozta.

— Deák Ferencz fényképei Pest városának az árházak számára 10 év lefolyása alatt 13,000 forintot jövedelmeztek.

A „P. Napló”-nak írják Székely-Keresztúrról, febr. 26-ról. Folyó hó 8-án este egy valóban megrázó hír futotta át városunkat, az t. i., hogy az itt köztünk mult év októberében megnyitott állami tanítóképezdének egyik kedves, közszeretében és becsülésben részesülő tanára, Sándor Domokos ur, a mint vacsoráról szállására ment, három ember által orozva megtámadtatott és csak fejére tartott jobbának — mely az oda mért ütéseket fölfogta, de azok alatt össze is törött — köszönheti, hogy életben maradt. Egyelőre mindnyájan azt gondoltuk — miután épen azon napokban folyt legjavában az udvarhelyszéki követválasztás, hogy politikai okra kell visszavinnünk amaz eset eredetét. De S. D. tanár urat szintugy mint collegiát olyanoknak ismerjük, kik távol állanak a politikai üzemektől. Városunk rendőri közegeinek s különösen helybeli egyes-bíró, Á. D. urnak sikerült is a valódi tetteseket fölfedezni, s elfogatván azokat, kettejüknek egybehangzó vallomásából kivilágolt, hogy a bűnkövés báró G. G. urnak tisztartója, L. F. volt, a bűntett indoka S. D. ur mint tanár ellen több időn keresztül forralt boszu. Alig fogatott el L. F. — beleavatkozott a dologba a székely-udvarhelyi törvényszék, követelvény az összes vizsgálati iratok kiadását. Valóban indokolt volna, ha az igazságügyministerium az egész eljárást fölülvizsgálja.

— A debreczen-szatmár-szigeti vasut vonal Debreczen-Nagy-Károly közt eső része, a mint arról — a „Debreczen” nem hivatalos uton értesítettik april hó 1-jén fog megnyitattni.

— Joannovics Alexi állítólag görögkeleti szerzetes Jeruzsalem-ből, engedély nélkül Debreczenben nagyobb mérvű pénzügyi tevéseket eszközölt könyörödmány cím alatt, s aztán saját élveire elpazarolta.

— Az aradi ref. község a tiszántuli kerület superintendensének választása érdekében e hó 6-án gyűlést tartván, egyhangulag Révész Bálintra szavazott.

— Az aradi színházban ugyancsak igrkeznak az ujdonságok bemutatásával. A mult héten adták Tóth Kálmánnak „Nők az alkotmányban” című vigjátékát, e héten pedig Josika Kálmánnak „A két jó barát” című drámája kerül színre. Ez utóbbira nálunk is készülnek.

— Szigligeti Jolán, Edének leánya, „Házi gyógyszer” címe alatt egy ötfelvonásos vigjátékot nyújt be a nemzeti színháznál. Ez a kisasszony első műve, melylyel a nyilvánosság elé lép.

— A párisiak humora csak nem fogy ki. A könyvársi kirakatokban például feles számú torzkép látható, köztük egy fűzet, mely tizenhat lapon e címmel: „Virágok, gyümölcsök és főzélekek” a köztársasági, katonai és politikai notabilitásokkal foglalkozik. Trochu piros szegfű, körötte röpködnek „lepkék” alakjában a védelmi kormány tagjai. E kép alatt a következő sorok állanak: Neki terve van. Három pecsétes, egy jegyző asztalán. Neki terve van. Szabatos, kitűnő, csallhatlan. Katonai remekmű talán? Hallgatnom kell, semmit nem tudván. Neki terve van. Gambetta, mint napraforgó, sürgönyöket s proclamatiókat szór szét a departementokban. Az igazi nap gúnyos arcot vág Franciaország ez új napjának, s nyelvét ölti ki rá. Félix Pyat, mint czékla, kiáltó vörös szakállal, hasonló tollal és tintával cikket ír a „Le Vengeur”-be; „Meddig engeditek még magokat czékla-polgárok elnyomtatni a répak által?” Rochefort, mint szőlőfűrt, négy képen van a legdrastikusabban előtűntetve. Jules Favre, mint örököző, fekszik egy siron, melyen ez olvasható: „Itt nyugszik egy akademikus biros phrásisa: Egy ujjnyit sem területünk-ből, egy követ sem erődeinkből. Könyörögjétek lelkiismerete nyugalmáért!”

— Termi ben Tahar, turkó-tiszt, Mindenben egy koresmáros leányát nőül vette.

— Tenger alati alagut. Navone olasz mérnök tervet adott be kormányának, hogy a Reggio s Messina közti tengerszoros alatt alagutat készít. Ha a geologiai viszonyok csakugyan olyanok, miként szerző az okot leírja, nincs semmi akadály ezen terv kivitelében. Az alagut 2500 meternyi hosszú lenne és 37,620,000 frankba kerülne. — Mi azt tartjuk, hogy e két vidék kereskedelmi viszonyai még nem fejlődtek oda, hogy azokat oly költségesen össze kellene kötni.

— Pasteur, az ismeretes francia physiolog a bonni egyetem jubilauma alkalmával a „doctor medicinae ad honores” diplomáját nyerte. E francia tudós a doctori oklevelet következő sorok kíséretében küldötte vissza a dékannak. „Arbois 1871. jan. 18. Dékan ur! 1868-ban a bonni egyetem orvosi kara azzal tisztelt meg, hogya „doctor medicinae ad honores” címmel ajándékozott meg... Valamennyi kitüntetés között, melyek engem 22 éves tudományos működésem alatt értek, egyik sem örvendezte-

tett meg annyira mint ez... En e tiszteleti okmányt, mely a kar határozatát kimondja, üveg alatt tartottam szobámban. Ma ezen pergamen tekintete reám rosz hatást okoz és megsértve érzem magamat, hogy nevem a „vir clarissimus” címmel, melylyel engem megtiszteltek, egy név védpaizsa alá helyzetett, a mely azóta kárhozatossá lön... „Rex Guillelmus”. Ámbár mély tisztelettel viseltetem ön és kitűnő tanártársai iránt, mégis lelkiismeretem szózatát követem, midőn önt kérem törölje ki nevemet a kar névsorából és vegye vissza ezen okmányt annak jeléül, mily hatást tön egy francia tudósra ama barbárság s állszenteskedés sat.”

KÖZGAZDASÁG.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról febr. havában 1871. Bevételek: Pénztármaradék a mult hóról 186,631 frt 71 kr, betételek 97,954 frt 91 kr, könyvdij 114 frt 30 kr, kamat, feldij és váltódij 9,506 frt 24 kr, bélyegdíjakban 415 frt 20 kr, nyomtatvány 6 frt — kr, 1043 esetben visszafizetett kölcsön 502,381 frt 91 kr, összesen 797,010 frt 27 kr. Kiadások: 1121 esetben kölcsön 519,711 frt 1 kr, Tisztviselők fizetése 455 frt 33 kr, irodai kellékekre 28 frt 95 kr, bélyegre 400 frt — kr, kamat 30 frt 55 kr, kisdovodáknak 50 frt, betét visszafizetések 122,866 frt 11 kr, péztármaradék 153,468 frt 32 kr, összesen 797,010 frt 27 kr. Kolozsvárt, febr. hó 28 1871. Tauffer Ferencz, igazgató, Gelteh János, könyvvezető. Wagner Ferencz pénztárnok.

Kimutatása a magyar keleti vasút üzletibevételinek n.-várad-kolozvári részvonal, 20 mérföld. 1871. Utasok száma január 1-től 31-ig 10,173, febr. hóban 9,902. Összesen 20,075., podgyász gyors és teherárúk vámmázsa jan 1—31-ig 143,768. febr hóban 133,204, összesen 276,982. Bevételek: személyekért jan 1—31-ig 12,733 ft 90 kr., febr hóban 12,227 ft 29 kr. összesen 24,961 ft 22 kr. podgyász és gyorszállítmányokért jan hóban 1186 ft 95 kr. febr hóban 824 ft 82 kr összesen 2011 ft 77 k teherárúkért jan 1—31-ig 30,313 ft 87 kr. febr hóban 25,889 ft 69 kr. összesen 56,203 ft 56 kr. Pesten, 1871 marezius 4. A főigazgatóság.

— A déési takarékpénztár. 1871. febr. havi üzlet forgalma. Bevételek: Betét 33 tétel után 4197 frt 34 kr, befizetett kamatok 268 frt 70 kr, visszafizetett váltók 7850 frt — kr. Külömbfőle díjak 70 frt 40 kr, betéti kis könyv díjak 3 frt 80, k. pénztári maradvány január 31-kén 3745 frt 90 kr. Összesen 16136 frt 14 kr. Kiadás: Betét visszafizetésre 2045 frt, leszámított váltókra 13360 frt, felszerelésekre 18 frt 35 kr, alapítási költségekre 126 frt 38 kr, tiszti fizetésre 33 frt 33 kr, betét visszafizetési kamatokra 6 frt 20 kr kezelési költségre 11 frt 41 kr, összesen 15600 frt 67 kr, pénztári maradvány febr. 28-án 535 frt 47 kr, egész összeg 16136 frt 14 kr. Déés. febr. 28-án. 1871. Kovács Mózes, könyvvezető. Róth Pál, főigazgató.

Üzlet. A déézi piac árai márt. 28. 1 mérő tisztabúza legjobb 5 ft 20 kr., rozs 4 ft — kr. elegybúza 4 ft 70 kr, zab 1 ft 80 kr. Széna mázsája 3 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 ft — kr. Fagygyugyertya fontja 40 kr., marhahús 16 kr. Konyhaliszt mázsája 8 ft 40 kr. Borsó, mérője 4 40 ft, lencse 4 f. 80 k. paszuly 4 ft. 90 kr

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Mart. 8-án 5%, Metalliques 100 frt 58.65. Kamat 59.15. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.20. 1860. Kölcsön 95.80. Bankrészvény 724. Hitelintézeti részvény 200 frt. 256.70. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4 kr. 124.20 Ezüst 122.15. Cs. kir. arany 5.85. Napoleondor 9.89 1/10

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.90. Temesi 77.30. Erdélyi 75.25. Horváthországi 83.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

A közönség köréből. *)

A kolozsvári színház igazgatójához.

Meggyőződven arról, hogy a helybeli sajtó megróvasái nem bírták elejét venni azon botrányos magaviseletnek, melyet társulatának egyik tagja bizonyos rendszerességgel követ oly módon, hogy a közvéleményt arczul csapva, a művészet fogalmát a trivialitasok, sikamlósságok, a henzegés sőt olykor egyenesen az obscoenitás révén és megbocsáthatlanul fertőzteti, — ennél fogva mi alólírottak, egy nyilvános botrányt kikerülni ohajtván, a következő nyilatkozattal járulunk az igazgató ur színe elé.

Tudjuk, hogy a színház jelen körülményei között, nem követelhetünk drámát, mely megüsse a Burg színház mértékét: nem követelhetünk operát, mely megüsse a párisi opera mértékét; nem követelhetünk operette-et, mely megüsse az opera comique mértékét. Ön haszonbérlo — s keresi hasznát. Kereken tagadjuk azonban, hogy a haszon kedvéért, a mely az alább következőknél fogva még problematikus is, joga legyen önnek Szombati ur által Bois Fleury márquist egy brocatba öltözött drótos tóttá alakíttatni, a szép Hellenában pedig ugyanazt az alakító urat (?) állapotban felléptetni stb. stb.

Miután mi pénzünkért műélvezetet, vagy legalább is élvezetet keresünk s ezt követelni jogunk van; Szombati ur botrányos magaviseletét pedig nem soroljuk élvezeteink között; egész határozottsággal kérjük az igazgató urat, szabjon határt a botránynak — ellenesethen kénytelenek leszünk a közvéleményt oly nyilvánulásra segiteni, melyben ön részéről nem lesz köszönet. Kolozsvárt, 1871. mártius 6-án.

Aláírva: 48 színházlátogató neve**)

*) E rovat alatt közöltékért csupán a sajtóhatóság iránt való felelősséget a szerk.

**) Az eredeti okirat szerkesztőségünkél van letéve. Szerk.

(44)

10/3

(3-*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurutnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkákiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **asztkörköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: **Kolozsvártt, Binder K.** gyógyszerésznél belső monostorutca a Redout során. Sz. Udvarhelyt: Veress Ferencz urnál.

(90)

1-3)

A kül-monostorutczában **86** ház szám alatti házastelek szabadkézből örök áron eladó. Értekezhetni dr. Csá-vásy Gyula ügyvédnél Kolozsvártt, bel-sőszénutca 153 sz. alatt.

(91)

(1-12)

Lillionese eltávolít 14 nap alatt minden bőrtisztatlanságot és redőt, elűz görvélyt, szeplőt, és májfoltot. Garantirozva!

Cui	Fogfájást	Nézd
fidas	csak a Feytona szünteti meg!	kinék
vide!	Kolozsvártt mindkét szer egyedül Binder K. gyógyszerésznél kapható bel-monostorutca.	hidjél!

(25)

(9-30)

Hihetetlen, de mégis igaz,
hogy az alább felsorolt

REGULÁLT ÓRÁK

oly mesés olcsó áron adatnak el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveg-gel, percz mutatóval, valódi talmi arany-lánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol finom tűz aranyozású ezüst chronometer óra, kettős köpenynyel, finoman zománcozva, kristály-üveggel, finom talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűzaranyozású ezüst chronometer óra, egy köpenynyel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy valódi angol esinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezet elzárva is látható, talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy talmi arany óra, kettős köpenynyel, savonette, rugóra, kristály-üveg- és nickelművel, valódi talmi aranyláncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom vésettél, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Vales, remontoir óra, a legerősebb esőüreggel (caliber), kristályüveggel, nickelművel, valódi esinos talmi aranyba foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnnyel bírnak, hogy azokat kules nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillont ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kised női óra, valódi ezüstből, valódi aranyozással, nemkülönben valódi talmi arany nyálkálancz- és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönben láncz- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 22 frt egy ezüst remontoir óra, mely kules nélkül felhuzható, talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 24, 26, 28 frt arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bélyegző hivatala által bélyegzett. Rövidek frt 1, 1. 30, 1. 60, 2, 3, 4, 5, 6, hosszuk frt 1. 60, 2. 50, 3, 4, 5, 6, 7.

Talmi aranylánczok: Valmenynyi órák első minőségűek, és másokkal esikélyebb minőségűekkel fel nem cserélendők. Az összegnek előre beküldése vagy utánvétel mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesítetik, és a kívánatnak meg nem felelő czikket, a legkészségesebben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 frttal olcsóbbak. Árjegyzékek ingyen.

Óraművesek és órakereskedők, egy az órák minden nemében nagy választékú készletet találnak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézből megszerzés, valamint a nagyban tömeges árusítás teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusítani.

GLATTAU N.

I. bécsi óratelepszete (Etablissement) 51. Kärntnerstrasse 51. Palais Todesco.

(64)

(5-12)

Vizsgáljatok meg mindent s tartsátok meg a jót!

Számtalan esetben bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanúsítványai által kitüntetett gyógyszer.

Dr. Miller móhnyóvénnyedve.

Leghathatós szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkáság, rekedtség, kezdődő üdövé sz, s a gyermekek számarhurutja ellen; ezer megezer esetben bizonyult.

Egy eredeti **üvegtelep** ára, használati utasítással 3 nyelven **50 kr. o. é.**

Miller óvbalzsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8-ától a növényország leghasznosabb nemeiből a legerősebbekből készítve, erősítő és üdítő hatású, fogva messzire kitűnőleg ösmerve a gyermekek és végbél nyálkásága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorba, vérhas, puffadás, és kolika-fájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatós és legerősebb szer hosszúság és kimerítő betegségek ellen.

Egy eredeti, horgany-kupakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott **üveg ára 1 fr. 50 kr.** Egy kisebb üveg **50 kr. o. é.**

Kolozsvártt valódi minőségben csak Binder K. és Dr. Hintz Gy. gyógyszerészeknél kaphatók.

Brassóban: **Jekelius F.** gyógyszerésznél, Purzengasse; **Duschoin I.** fűszerkereskedőnél fűtér, és **Kugler F.** gyógyszerésznél, óvár; Szászvárosban: **Specht I.** gyógyszerésznél; Beszterczén: **Kelp F.** néli; Bukarestben: **Frank Andr.** gyógyszerésznél és **Ovessa I.** néli; Gyula-telepén: **Boos C.** néli; Csik-Szeredán: **Winkler F.** néli; Décsen: **Krémer János** néli; Fegarasban: **Mégai I.** gyógyszerésznél; Gy.-Szent Miklóson: **Fröhlich E.** néli, Szebenben: **Sill M.** néli; Hosszafalván: **Jekelius A.** gyógyszerésznél; Kézdi-Vásárhelyt: **Lukács F.** néli; Medgyesen: **Hienz A.** gyógyszerésznél; Szász-Szebenben: **Weissöril. G. A.** néli; Nagy-Enyeden: **Horváth F.** néli; Óhalomban: **Szentpéteri I.** néli; Rozsnyón: **Römer A.** gyógyszerésznél; Segesvárt: **Teutsch J. B.** néli, ki egyúttal alaktárak felállítására is meg van bízva; S.-sz. Györgyön: **Csutak és társánál**; Feketehalomban: **Reinhard C.** néli; Földvár: **Folberth E.** gyógyszerésznél.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel Stein Jánosnál.

(39)

(2-6)

Schwechati kiviteli sörök

kaphatók:

KARVÁZY GYULA

fűszer, csemege és bor üzletében.

Schwechati ászok sör (Schwechater Export-Lager-Bier)

egy nagy üveg 30 kr.

Márcziusi sör (Märzen-Bier) 34 kr.

Bakk-sör (Bock-Bier) 40 kr.

Videki megrendelések utánvétel mellett küldhetők. Nagyobb megrendeléseknél az árak jutányosabbak.

(88)

(2-3)

HUTFLESZ KÁROLY

gyertya- és szappan-gyára

készítményeit leszállított árakban számítja.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein könyvkereskedésében kapható:

és a magyar gazda-közönség figyelmébe ajánlatnak következő jeles gazdasági szakkönyvek:

A földmívelés és állattenyésztés. Útmutatás a mezei gazdaság sikeres és minél több haszonnal üzésére. Irta Koppe J.G. A VII-ik kiadás után fordította Galgóczy Károly. IV-ik magyar kiadás. Ára 2 frt.

Korunk igényei szerinti gyakorlati mezőgazda-tiszt.

Czél szerű s tanulságos kézi-könyv mindazok számára, kiket érdekel a gyakorlati mezeigazdaság. Paczig G. C. V-ik kiadása nyomán, hazánk viszonyaihoz alkalmazva átdolgozta Reischer Endre. Ára 2 frt. 60 kr.

Pabst kalauza a szarvasmarha tenyésztésre. 10 könyvmatu színezett ábrával és 54 fametszvényvel. Ára 5 frt.

A magyar mezőgazdaság. Irta dr. Ditz Henrik. Magyarra fordította Halász Gábor. Ára 4 frt.

A természetan elvei alkalmazásukban a gazdaságra, különös tekintettel Magyarország gazdasági viszonyaira. Irta Wagner László. Ára 2 frt.

Gazdasági műszaki vegytan. Kézikönyv felsőbb gazdasági tanintézetek hallgatói, gazdák és iparosok számára. Irta Wagner László. 114 fametszettel. Ára 4 frt.

Kézikönyv, mezeigazdák, gépészek, mozdony-vezetők és fűtők számára. Irta Petzval Ottó. 39 fametszettel. Ára 2 frt.

Általános állattenyésztéstan. Irta Tormay Béla. Ára 3 frt.

Általános baromrovoslási könyv, vagyis alapos s népszerű oktatás, mely a tenyésztőt a házi állatok betegségeinek könnyű megismerésére, s a legegyszerűbb és legolcsóbb módoni orvoslásra tanítja. Irta Wagnfeld, 81 ábrával 9 táblán. III-dik kiadás. Ára 2 frt 60 kr.

A vadászat mestere. Önképző gyakorlati útmutatás a vadászat kedvelői számára. Irta Cserszilvász Ákos. Ára 1 frt 50 kr.

Gazdasági kettős könyv-vitel. Koszoruzott pályamunka. Irta Sörös Károly. Ára 3 frt.

Gyógyszertan, állatorvosok és mezeigazdák számára. Irta Galambos Márton. Több százra menő magyar és latin vény- (recept) példával ellátva. Ára 4 frt 40 kr.

Lótudomány. Szerző Mátyus János. Két részben, 20 táblával. Leszállított ára 2 frt.

Gazdasági talajisme vagy is a termőföld eredete, minősége, ereje, nemei s osztályai, rövid bevezetéssel a növény-élettanba. A mezőgazdák számára. Irta Sporzon Pál. Ára 2 frt.

Barmászat, avagy a hasznos házi állatok betegségeinek megismerése s orvoslása; különös tekintettel a gazdasági állatok tenyésztésére. Irta Zlamál Vilmos. Ára 3 frt.

Biztos sikerrel használt házi gyógyszerek. Kézikönyv minden falusi és városi háztartás, minden családtya s gazdasszony számára, a kik az embereknél valamint a házi és egyéb hasznos hajtó állatoknál leggyakrabban előforduló betegségeket gyorsan, biztosan s olcsón akarják önmaguk gyógyítani. Többek közreműködésével kiadta Gyulaváry. Ára 1 frt 60 kr.